

סופיה, נותנת ליאנסקו הזדמנות לרמוז שהקושרים הללו קשורים היטב ביניהם במעין משולש שבו כולם אוהבים את כולם. הופעתו של גנרל, הבא מטעם הקיסר כדי להזהיר את הצעירים מפני שילוח-הרסן, מתקבלת בלעג גדול, כאשר דיוקנו המשושם של פראנקייזוף הופך מטרה לירקותיהם המכוונות של המורדים הצעירים. כל הנוכחים בארמון מסירים בגדיהם, והאורגיה המהפכנית משתוללת לפי מיטב המסורת של גירון קיסר, כאשר יורש-העצר מוסיף להילולה חברי קירקס נודד שהגיעו למקום, ובראשם אז הכור כבת מריה (זה כניראה הגילגול של מריה וצרה), שהיא הרמאפרודיט, כלומר אשה המצוידת בכל האיברים הדרושים גם ל־גבר.

היה היה פעם, בזמנים הטובים, כשסבא וסבתא ידעו עדיין מה זה לאהוב, סיפורי אהבה נהדר בשם מאירלינג. נהדר, משום שהוא היה מבוסס על מיקרה אמיתי, של זוג שמת למען אהבתו — ממש כמו רומיאו ויוליה וכמו טריסטאן ואיזולדה. גיבורי הסיפור היו הארכידוכס רודולף, יורש-העצר של הקיסר אדווי השפם פראנקייזוף, שליט האימפריה האוסטרית-הונגרית במשך 68 שנים (מאמצע המאה שעברה ועד למילחמת-העולם הראשונה) ואהובתו, מריה וצרה. השניים, כאשר הסתבר להם סופית שאהבתם חסרת-תיקוה בעולם הזה (הארכידוכס היה נשוי במילא), התאבדו יחדיו בביקת-הקץ במאירלינג. כך קבע סופר בשם קלוד אנה, שכתב עוד במאה שעברה סיפור רומנטי סוחף אודות השניים, עליו היללו הרבה בתולות

הרומאן של יורש-העצר האוסטרי שהתאבד עם אהובתו ר'תק תמיד את

דמיונם של המסרטים - אך הבמאי ההונגרי מיקלוש הרס את הזוהר

האורגיה של המהפכה

מחולות-עם, בעירום, בהשתתפות להקה יוגוסלבית עממית (זו לבושה בכנזים, בגלל המיטטרה ביוגוסלביה, ומשתתפת בסרט משום שהיוגוסלבים סבורים שאפשר להפיק ממנו כסף), היא-היא מתבקשת/ת לאנוס את הגנרל שחזר שוב כדי להזהיר את הצעירים והעוטה, בהזדמנות חגיגית זו, מסיכה בדמות פראנקייזוף. ואחר כך, היא-היא מתנה אהבים עם הנסיך, מובן שבסופו של דבר, פוקעת סבל-נותו של הגנרל, הוא חוזר לפי מיוצאות אודונו עם צבא שלם, ובבוקר ערפילי וקודר, מוציא להורג את כל עדת המופי קרים.

הוא מעורר שערוריות, מנהל חיי הפקר והוללות, ומנסה לאלץ את אביו למעשה קיצוני. מעשה כזה יסיר את חינו המזויף של הקיסר, והעם יקום נגדו וימוטט את מישטרו.

האורגיה המהפכנית. עד כאן הכל סביר, ואפשר כימעט לקבל את הנוסחה של יאנסקו בתור גירסה סבירה, אמיתי לא מוכחת, של תקריט מאירלינג. אולם הדרך שבה מגשים הבמאי ההונגרי את רעיונותיו על הבד תמונה מבחינה פוליטית, ומעלה חיובים מבחינה עלילתית, וכי כיצד אפשר שלא לחייך, כאשר התמונה הראשונה בסרט מראה את יורש-העצר העירום כביוס-היוולדו, מדלג ב־עליצות בתוך הפארק הענקי שלו, שוחה בבריכה, משתעשע עם האומנת שלו, יורה באקדחו באוויר (הסברים אצל פרויד), ומחייך מאוזן לאוזן?

הזוהר הקשורים במלוכתו של פראנקייזוף, זאת, בקריטריון אטלקי-יוגוסלבי, לבית בשם חטאים פרטיים מעלות ציבוריות.

לשם כך, יצא יאנסקו מן ההנחה ש־רודולף ואהובתו לא התאבדו כלל, אלא נרצחו בדם-קר, משום שזממו להפיל את המישטר. ופראנקייזוף לא היה האבאלה הטוב של כל נתיניו, שרקדו ואלסים של שטראוס לכבודו, אלא עריץ קשוח וסמל של טוטאליטאריות שיש להפילה בכל מחיר.

כבר בהתחלת הסרט מסביר יאנסקו ל־צופיו, שיורש העצר כבר ניסה בעבר להתנקש בחיי אביו, כשהוא משתף פעולה עם דוכס ידיד, ועם אחותו. משום כך הוא מנוודה לטירה מרוחקת מן הארמון, ואינו מושלך לכלא רק משום שהקיסר אינו רוצה שכלימתו תיודע ברבים. אולם היורש אינו מוכן לשבת בשקט.

ולא בתולות, דמעות חמות על השתתפות ורגש.

הקולנוע, שניזון תמיד בחווה מכל ש־מאלץ מצליח אימץ לעצמו, בעבר, לפחות שלוש פעמים את הסיפור, כאשר זוג הנאבים זוכה בהתגלמויות נאות ומפוארות כמו הצמידים דניאל דאריה — שארל בואיה, ז'אן מארה — דומיניק בלאנשה, ולאחרונה עומר שריף — קאתרין דנב, מבלי לשכוח את מל פור ואודרי הפבורן, אשר בהיותם עדיין בעל ואשה, עשו גירסה שלו לטלוויזיה.

אבל מה לעשות והזמנים משתנים, הרומנטיקה נשכחת וזמירות חדשות נש־מצות. והזמירות אומרות: פוליטיקה בכל מחיר: זמן המעשייה שקרעה כל לב רגיש והרטיבה כל מימחטה רקומה, קם לפתע משל פוליטי, עם מוסר-השכל מהפכני וסוף עקוב-דם שלא נשפך בירי הקורי-בנות, כפי שמספרת הגירסה המקורית. **נקמה חונגריית.** האחראי להפיכת סיפור מאירלינג על ראשו הוא הבמאי ההונגרי מיקלוש יאנסקו אשר, לדעת רבים, ששוט רצה להתנקם באוסטרים ה־שנואים שכפו שלטונם על מולדתו במשך מאות שנים, וליטול מהם את התהילה

